

Karolina Filipsson
Näringsliv och samhällsbyggnad

Beslut om allmän trafikplikt för tågtrafiken inom Norrtåg

RUN 589-2023

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndigheterna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtlands län bedriver gemensamt regional tågtrafik inom respektive län genom det gemensamt ägda bolaget Norrtåg AB.

De regionala kollektivtrafikmyndigheternas åtagande om att garantera trafiken i det storregionala stornätet och tecknande av avtal om allmän trafik ska fastställas genom ett beslut om allmän trafikplikt. Enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik får en regional kollektivtrafikmyndighet, efter överenskommelse med en eller flera andra sådana myndigheter, fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område. I föreliggande överenskommelse avser kollektivtrafikmyndigheterna i de fyra nordligaste länen ge Region Västerbotten behörighet att fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område vad avser regionaltågstrafiken som utförs genom Norrtåg.

Beslut om allmän trafikplikt ska gå att härleda ut trafikförsörjningsprogrammet i respektive län. I Trafikförsörjningsprogrammen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland/Härjedalen finns likartade beskrivningar i de trafik som ställs på den regionala tågtrafiken. En viktig utgångspunkt är också den långsiktiga strategin för Norrtåg.

Nuvarande trafikavtal mellan Norrtåg AB och operatören Vy Tåg AB löper ut i december 2025. Norrtåg AB har genomfört ett samråd inför upphandling (SIU) riktad till marknadsaktörer för att utvärdera på vilka ekonomiska grunder trafiken bör bedrivas. Vid samrådet framkom att ingen marknadsaktör har för avsikt att bedriva trafiken på rent kommersiella grunder i den omfattning som regionerna avser.

Kollektivtrafiklagen tillåter att kommersiell trafik anmäls- och avanmäls med tre veckor varsel, vilket inte säkrar den långsiktighet och stabilitet som är nödvändig för kollektivtrafiken i dessa relationer. Därmed beslutas om ny allmän trafikplikt för trafiksystemet Norrtåg.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar, med stöd av lag (2010:1065) om kollektivtrafik, om trafikplikt för regional tågtrafik i de fyra nordligaste länen i enlighet med vad som framgår av "Överenskommelse avseende behörighet för Region Västerbotten såsom regional kollektivtrafikmyndighet i Västerbotten att fatta beslut om allmän trafikplikt för trafiksystemet Norrtåg".

Regionala utvecklingsnämndens beslut sker under förutsättning att de beslutande församlingarna för var och en av de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Norrbotten, Västernorrland och Jämtlands län fattar nödvändiga beslut om att överlåta befogenheten att fatta trafikpliktsbeslut till Västerbotten.

Bedömda resultat och konsekvenser

Trafikpliktsbeslutet tillförsäkrar medborgarna inom de fyra nordligaste länen en fortsatt trafikering inom Norrtågssystemet.

Resurser och finansiering

Finansiering av trafik som omfattas av trafikpliktsbeslutet sker i enlighet med bilaga 2 till Konsortialavtal för Norrtåg.

Jämställdhet

Transportsystemet spelar en avgörande roll för hållbarhetsomställningen. Ett jämställt transportsystem har dessutom potentiellt positiva synergieffekter som till exempel minskad ytanvändning, ökad trafiksäkerhet och inte minst ökad folkhälsa. Det är därför intressant att belysa vilka skillnader som finns mellan mäns och kvinnors val av färdmedel för resor. Kvinnor reser i större utsträckning kollektivt jämfört med män. Bland kvinnor uppgår summan av gång, cykel och kollektivtrafik till 41 procent, motsvarande andel bland män är 34 procent.

Allt fler män åker med tåg, andelen som nyttjat färdmedlet har ökat med fyra procentenheter sedan 2019. Även kvinnor reser i större utsträckning med tåg nu än innan pandemin. Den regionala tågtrafiken bidrar till att såväl män, kvinnor som pojkar och flickor har goda möjligheter att resa hållbart.

Beredningsansvariga

Beredningsansvarig är myndighetschef vid regionala kollektivtrafikmyndigheten

Beredningen har skett i samverkan med de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Jämtland/Härjedalen, Norrbotten och Västernorrland samt Norrtåg AB.

Beslutsunderlag

Överenskommelse avseende behörighet för Region Västerbotten såsom regional kollektivtrafikmyndighet i Västerbotten att fatta beslut om allmän trafikplikt för trafiksystemet Norrtåg

Trafikbeställning inför operatörsupphandling

Beslutet expedieras till

Norrtåg AB

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Jämtland/Härjedalen

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västerbotten

Till den som vill överklaga beslutet

Den regionala kollektivtrafikmyndighetens beslut om allmän trafikplikt får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol av den som på kommersiell grund tillhandahåller eller avser att tillhandahålla kollektivtrafiktjänster som berörs av trafikplikten. Överklagan görs inom 3 veckor från det datum då beslutet delgetts enligt 49 § första stycket och andra stycket i delgivningslagen (2010:1932).